

Seduït per la història

JOSEP MARIA BENAUL (1951-2020)

Historiador

Va ser un pensador, un intel·lectual seduït i atrapat per la història. L'historiador sabadellenc Josep Maria Benaül i Berenguer, director de la Fundació Bosch i Cardellach des del maig del 2019 i professor d'història moderna i contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i d'història econòmica de Catalunya i Espanya de la Universitat de Barcelona va morir dilluns, als 69 anys, a causa d'un càncer. Doctor en Filosofia i Lletres, va néixer, es va criar i va viure al barri de la Creu Alta de Sabadell, del que se sentia orgullós.

Benaül, conscient de la seva malaltia i que li quedava poc temps de vida, va escriure un poètic text per acomiadar-se dels seus. "S'ha tancat el cercle. L'hauria volgut una mica més ample. Només amb l'amor i els afectes rebuts immerescudament de familiars i amics de l'ànima considero que he viscut. Si la Carme va ser la teva roca, tu, Amaya, has estat els meus fonaments. A la terra, on ara vaig, no em podré emportar els meus records, que segurament haurien estat meravellosos i divertits adobs. En canvi, qualsevol dia, endut per l'aire, algun inqualificable fragment de memòria s'aturarà en el brot d'un ametller, a la cullera d'una tassa de cafè, damunt d'un llibre... Durant un temps seré trossos de vida en boca d'altres enduts agitadament per aquests aires coneguts. Després, prou". Així, conclouïa, acompanyant el text amb una foto seva al desert d'Atacama (Xile) del 2018, un viatge que el va entusiasmar, segons el seu entorn.

Fins als darrers dies de vida, va estar treballant en la biografia del pintor, editor sabadellenc i historiador Andreu Castells, de qui es considerava deixeble. Benaül el va conèixer quan va entrar a treballar a l'Arxiu Històric de Sabadell, un potent centre divulgatiu, que va acabar dirigint entre el 1986 i el 1991. La biografia de Castells

queda ara oberta i a disposició d'altres historiadors que la vulguin acabar, segons apunten experts.

L'historiador es va consolidar com un apassionat investigador del passat econòmic, tèxtil i obrer de Sabadell. Va ser autor de diversos estudis sobre la ciutat, així com autor de la història de dues entitats claus com la Caixa d'Estalvis de Sabadell i el Gremi de Fabricants de la ciutat. Precisament, el 2019 va rebre el Floc de la Llana, un reconeixement que atorga el Gremi. La seva secretària general, Núria Aymerich, reconeix que Sabadell "perd una persona molt rellevant, no només per a la ciutat, sinó per al tèxtil i el país".

Ja jubilat, va entrar a dirigir la Bosch i Cardellach -el principal centre d'estudis local i comarcal- amb la seva caracterís-

tica capacitat de treball i estil directe, sense pèls a la llengua. Després de conèixer la seva mort, l'historiador de l'art i membre de la junta directiva de la fundació, Patxi Ocio, va lamentar la pèrdua i va reconèixer que "va confiar en mi perquè entrés gent jove i tingués capacitat de decisió". Per a ell, una de les característiques principals de Benaül al capdavant de la Bosch i Cardellach ha estat "la voluntat de renovació, reobertura i empoderament dels membres".

Durant les vacances d'estiu de l'any passat, els metges li van detectar un càncer i li van donar una esperança de vida d'un any. Conscient del calendari limitat, l'historiador ha viscut plenament, envoltat de la família i dels seus amics, dels que se sentia orgullós.

PALOMA ARENÓS